

zaaknummer 2011 T578

4 februari 2013

Meldpunt RKK

2011-1912

Ingek. 05 FEB. 2013

Meldingsnummer:

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

geboren op _____
wonende te _____
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C.E.J.M. Heerkens Thijssen, advocaat te
Amsterdam,

tegen:

(wijlen) _____
geboren op _____ overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Minderbroeders - Franciscanen,
en

tegen:

(wijlen) _____
geboren op _____, overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Minderbroeders - Franciscanen.

1. De procedure

De klaagschriften zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 september 2012.

Op 16 november 2012 zijn bij de griffie inhoudelijke reacties op de klaagschriften ingekomen van _____, minister provinciaal van de Minderbroeders-Franciscanen in Nederland.

Op 10 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, mevrouw _____. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Heerkens Thijssen, voornoemd.

Namens de Orde is verschenen _____ voornoemd.

2. De klachten

ten aanzien van aangeklaagde 1.

2.1. Klager stelt dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde 1 toen hij in de tweede en derde klas van het college te zat, derhalve van zijn twaalfde tot zijn veertiende jaar. Klager was misdienaar in de kerk van de parochie, waarbinnen ook de school lag, en hij was misdienaar in de schoolkapel. Aangeklaagde was prefect. Naast zijn positie als priester had hij ook de rol van ordehandhaver op genoemde school.

Tijdens de mis in de schoolkapel werd klager vaak onwel en kreeg last van warmtestuwelingen. Klager werd dan opgevangen door aangeklaagde, die zag dat klager onwel werd. Het kwam in die tijd wel vaker voor dat de jongens onwel werden, doordat zij nuchter moesten zijn en bovendien als misdienaar nog twee extra lagen kleding over hun gewone kleding droegen. Aangeklaagde was nooit degene die de mis in de schoolkapel opdroeg. Klager werd door aangeklaagde dan naar een kamertje geleid, waarvan de deur op slot ging, werd geheel ontkleed en met zijn voeten in een teiltje water gezet. Terwijl klager met zijn rug naar aangeklaagde en tussen de benen van aangeklaagde stond, betastte en sponste aangeklaagde hem overal af, ook en vooral over zijn geslachtsdelen, onderlijf en billen. Klager voelde dan altijd iets hards tegen zijn billen, waarvan hij eerst later begreep dat dit het stijve geslachtsdeel van aangeklaagde was. Ter zitting heeft klager desgevraagd verklaard dat het harde tegen zijn billen bloot aanvoelde en dat aangeklaagde derhalve zeer waarschijnlijk zijn pij omhoog had getrokken. Tot slot, zo herinnert klager zich, kuste aangeklaagde klager altijd in zijn nek en sponste hij met een spons stevig de billen van klager af. Eerst later heeft klager begrepen dat aangeklaagde blijkbaar was klaargekomen en zijn sperma moest verwijderen. Op het moment zelf voelde klager zich nooit op zijn gemak en was er een onaangename sfeer. Na het gebeuren kleepte klager zich weer aan en ging naar de klas, waar de les meestal al was begonnen. Van aangeklaagde kreeg klager altijd een briefje mee, zodat niemand hem ooit een vraag stelde. Aangeklaagde was immers ook de prefect, bij wie je je als leerling moest melden bij te laat komen.

De gebeurtenissen in en buiten de kapel vonden regelmatig plaats. Klager schat het aantal keren op twintig per jaar gedurende ruim twee jaar. Het misbruik stopte toen klager geen misdienaar meer was, omdat hij ouder werd en jongere kinderen zijn plaats innamen.

2.2 Klager heeft een steunverklaring overgelegd van de heer . Op 20 juni 2012 heeft de heer ten behoeve van klager verklaard dat hij op dezelfde wijze door aangeklaagde is misbruikt. Ook de heer zat er volgens aangeklaagde 'gespannen' bij in de kapel. Ook hij werd uitgenodigd om even in de kamer van aangeklaagde tot rust te komen. De deur ging vervolgens op slot, de broek naar beneden en aangeklaagde begon te friemelen en te betasten, op dezelfde wijze als klager aangeeft.

Klager legt bovendien een reactie over van een medeleerling uit die tijd, waarin deze verklaart dat de verwarming in de kapel altijd hoger werd gezet, zodat het daar erg benauwd werd. Klager werd onpasselijk, toen hij dit las en bedacht dat het plan van aangeklaagde vooropgezet was.

De juridisch adviseur van klager heeft ter zitting gesteld dat klager later twijfelde aan het opzet. Waarschijnlijk had klager in het begin gewoon last van de warmte door alle kleding en later was de onpasselijkheid al een geconditioneerde reflex op hetgeen hem mogelijk te wachten stond in de kamer van aangeklaagde.

Ten aanzien van aangeklaagde 2.

2.3 Klager stelt dat hij als leerling van de eerste en de tweede klas van het college in [redacted] ook seksueel is misbruikt door aangeklaagde 2. Klager kreeg les van deze aangeklaagde. In die tijd droeg klager vaak een korte manchesterbroek en korte gele sokken. Aangeklaagde maakte vaak complimentjes over deze dracht. Klager ervoer [redacted], dit als prettig en aardig. Aangeklaagde kwam bij schriftelijke overhoringen of wanneer de leerlingen al huiswerk mochten maken, vaak naast klager in de bank zitten. Naast aandacht en vriendelijke woorden om te helpen bij de opgaven, voelde klager de hand van aangeklaagde zijn broekspijp ingaan en de penis van klager betasten. Klager voelde zich hierbij benauwd en onplezierig. Daarnaast was klager ook danig verward omdat aangeklaagde hem altijd hielp met de goede antwoorden. Klager weet niet of zijn medeleerlingen in de klas iets merkten van het gedrag van aangeklaagde. Aangeklaagde droeg een wijde pij, waaronder zijn hand en de broek van klager verborgen waren en met zijn linkerhand gaf aangeklaagde aanwijzingen. In de beleving van klager zag iedereen wat er gebeurde en schaamde hij zich. Achteraf merkte klager vaak dat zijn broek aan zijn piemel kleefde. Eerst nu achteraf beseft klager dat hij blijkbaar een zaadlozing had gehad. In de pauze probeerde klager vaak op de wc alles schoon te poetsen. In de beleving van klager is hij gedurende die twee jaar zeker wekelijks misbruikt. Klager voelde zich schuldig over zijn goede wiskundecijfers. Hij had bovendien weinig vriendjes, omdat hij dacht dat iedereen het wist, waardoor hij hen meed.

In de derde klas bleef klager zitten, omdat hij een andere leraar [redacted] kreeg en met zijn kennis [redacted] ver achter bleek te liggen bij de rest van de leerlingen. Daarna heeft klager zonder haperen zijn HBS-B afgemaakt en vervolgens zijn studie aan de

2.4 Ook ten aanzien van aangeklaagde 2 heeft klager steunbewijs overgelegd. Degene die het steunbewijs heeft geleverd wil niet met name worden genoemd, maar zijn gegevens zijn bij de Klachtencommissie bekend. Deze melder heeft op 21 december 2012 verklaard dat hij van 1952 tot 1954 door dezelfde aangeklaagde op hetzelfde college seksueel is misbruikt tijdens de bijles [redacted]. Deze bijles vond plaats in de kamer van aangeklaagde. De melder beschrijft dezelfde soort handelingen als klager heeft beschreven. Ook voor hem was de schaamte groot en liet het machtsmisbruik diepe sporen na.

2.5. Thuis heeft klager nooit over het misbruik door de beide paters kunnen spreken. Klager komt uit een groot R.-K. gezin met zes kinderen met weinig leeftijdsverschil. Klager herinnert zich dat hij zich in die tijd erg verward en eenzaam voelde en geen contact had noch met leeftijdgenootjes noch met zijn broers en zussen. Omdat lange tijd seksualiteit bij klager thuis taboe was, voelde klager zich bovendien schuldig en schaamde hij zich.

In zijn latere leven heeft klager als gevolg van het misbruik veel problemen ondervonden zowel in de relationele sfeer als op seksueel gebied. Klager is altijd wantrouwig en alert geweest wanneer iemand hem ofwel zakelijk ofwel privé aardig benaderde. Hoewel klager een studie in [redacted] als [redacted] succesvol heeft afgerond, heeft hij zich moeilijk op een bureau kunnen handhaven, omdat hij elke vorm van kritiek als een afwijzing beschouwde. Klager is dan ook, na tweemaal te zijn ontslagen, als zelfstandige begonnen.

Klager is nu al veertig jaar samen met zijn partner, welke relatie gekenmerkt wordt door heftige escalaties, omdat klager moeite heeft om zijn grenzen te trekken en zich dan maar helemaal terugtrekt. Eenmaal, in 1984, na een documentaire over seksueel misbruik bij mannen, herkende de partner van klager, als deskundige (relatietherapeute en seksuologe), de signalen. Op haar vraag heeft klager kort iets over het misbruik verteld, maar ook aangegeven dat hij er verder niet over wilde praten. Zijn partner heeft het standpunt van klager gerespecteerd.

Klager heeft tot tweemaal toe operaties ondergaan die spanning gerelateerd zijn. Zelf had klager de link met het verleden nog niet gelegd, maar uit gesprekken met de revalidatieartsen bleek zijn langdurig opgekropte geheim wel degelijk van invloed te zijn op zijn hartproblemen. Klager had ooit, zonder iemands medeweten, al wel een enquête van Deetman ingevuld.

Klager heeft ten slotte verklaard dat hij vanaf 1978 langdurig diverse therapieën heeft gevolgd wegens de spanningen op zijn werk. Klager heeft echter nooit over het verleden gesproken. Klager schaamde zich voor wat hem was overkomen en hij dacht dat het geen zin had om erover te praten. Het was toch immers al gebeurd? Eerst bij revalidatietherapeut en psychotherapeut, heeft klager, na aandringen van zijn partner, in mei 2011 het verleden ter sprake gebracht. Klager is nog steeds bij haar onder behandeling en ondergaat onder meer EMDR sessies ter behandeling van zijn trauma uit het verleden.

2.6. Klager stelt dat het doel van het indienen van de klachten is dat de betrokken kerkelijke instanties zich realiseren wat zij vele jonge kinderen hebben aangedaan en zich daar ook verantwoordelijk voor voelen. De financiële compensatieregeling ziet klager als een symbolische genoegdoening voor de schade en de spanningen die hijzelf, zijn gezin en zijn omgeving hebben ondervonden

3. De inhoudelijke reactie

3.1 De aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. De minister provinciaal heeft in zijn reactie gesteld dat het door klager gestelde hem met schaamte vervult. De minister provinciaal wijst hierbij naar een eerder ingediende soortgelijke klacht tegen aangeklaagde 1 door de heer . Totdat deze klacht binnenkwam had de minister provinciaal geen enkele aanwijzing dat aangeklaagde 1 seksueel misbruik had gepleegd. Ook ten aanzien van aangeklaagde 2 is de minister provinciaal bereid het verhaal van klager te geloven. De minister provinciaal twijfelt niet aan de waarheid van het verhaal van klager, maar laat het oordeel over deze klacht over aan de Klachtencommissie.

3.2 Ter zitting heeft de minister provinciaal verklaard dat klager op zijn schriftelijk aanbod is ingegaan en dat inmiddels een persoonlijk gesprek heeft plaatsgevonden. De minister provinciaal wil ten slotte met klem benadrukken dat er geen sprake van is geweest dat de R.-K. Kerk het misbruik heeft 'toegelaten'. Uit niets blijkt dat de leiding van de school op de hoogte is geweest van het misbruik. De minister provinciaal voelt zich verantwoordelijk voor de goede naam van zijn medebroeders totdat het tegendeel is bewezen.

3.3 De minister provinciaal zal, wanneer geadviseerd wordt de klachten gegrond te verklaren, zijn oprechte verontschuldigingen aanbieden.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik

ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Er zijn ruim zestig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

4.4 De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde 1 klager gedurende twee jaar ongeveer 20 keer per jaar seksueel heeft misbruikt door hem keer op keer uit de kapel te halen, naar zijn kamer te geleiden, de deur op slot te doen en klager vervolgens te ontkleden. Daarbij acht de Klachtencommissie het aannemelijk dat klager in een teiltje water werd gezet, dat hij werd afgesponst en dat aangeklaagde 1 tegen klagers billen met zijn blote geslacht aanreed, waarna een zaadlozing door aangeklaagde 1 plaatsvond. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van de heer het verhaal van klager. Ook hij is door aangeklaagde 1 op dezelfde wijze benaderd en naar diens kamer geleid waar dezelfde handelingen plaatsvonden

4.5 De Klachtencommissie acht eveneens aannemelijk dat aangeklaagde 2 klager gedurende bijna twee jaar ongeveer wekelijks seksueel heeft misbruikt door bij hem in de bank te schuiven om te helpen met zijn opgaven, maar daarbij tegelijkertijd met zijn hand de penis van klager zodanig te beroeren dat er veelvuldig sprake was van een zaadlozing, waarmee klager in die tijd nog niet bekend was en die tot grote verwardheid en schaamte bij klager leidde. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door zowel de schriftelijke klacht als de mondelinge presentatie ter zitting door klager. Bovendien wordt ook dit seksueel misbruik ondersteund door een andere verklaring van een leerling uit dezelfde tijd op hetzelfde college.

4.6 De Klachtencommissie hecht bovendien waarde aan het verslag van voornoemd, waarin deze verklaart met een traumabehandeling te zijn gestart naar aanleiding van het seksueel misbruik door twee paters in het verleden.

4.7 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem mensen waarin je vertrouwen moest kunnen hebben, waarbij je je juist veilig zou moeten voelen en die een voorbeeld voor je zouden moeten zijn.

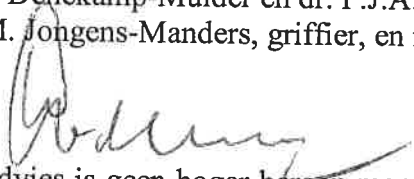
4.8 Gelet op het feit dat beide aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De minister provinciaal heeft daartoe een eerste stap gedaan door met klager in een persoonlijk gesprek namens de Orde het leed te erkennen.

4.9 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klachten door de minister provinciaal zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de minister provinciaal van de Minderbroeders – Franciscanen in Nederland beide klachten gegrond te verklaren en oprechte verontschuldigen aan te bieden.

Dit advies is vastgesteld op 4 februari 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de minister provinciaal en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de minister provinciaal van de Minderbroeders - Franciscanen binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de minister provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de minister provinciaal.